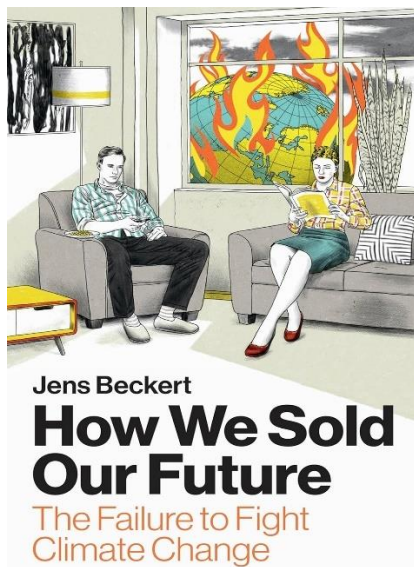

EN ARBEJDEDE KONFERENCE OM

FREMTIDENS GRØNNE BYGGERI OG BY

Baggrund

I årtier har vi kendt til farerne ved den globale opvarmning. Ikke desto mindre fortsætter udledningen af drivhusgasser med byggeriet som en af de største bidragere. Hvorfor er vore samfund, på trods af den stigende trussel mod os selv og vores børn, så tilbageholdende med at handle? Ét svar finder man hos *Jens Beckert*: Det skyldes karakteren af magt og incitamentsstrukturer, der påvirker virksomheder, politikere, vælgere og forbrugere. Temperaturene vil fortsætte med at stige, og sociale og politiske konflikter vil intensiveres. Den tragiske sandhed er: Vi sælger vores fremtid for de næste kvartalstal i virksomhedernes regnskaber, for politikernes kommende valgresultater og dagens forbrugerglæde.

Tema

Fremtidens menneskevenlige og socialt retfærdige byggeri i en Grøn By inden for de planetære grænser

Om Temaet

Boligbyggeriet i Aarhus og i Danmark er på speed. Vi bruger løs af klodens begrænsede ressourcer. Der rives ned og bygges nyt, selvom genbyg er 50 gange så klimavenligt. Resultatet er, at vi bliver alt for mange på alt for lidt plads omgivet af asfalt, beton, stål, cement, uden natur. Med alt for meget fossil transport, fordi alle er tvunget til at pendle, og et kæmpe energiforbrug. Det ved alle involverede, dvs. forvaltningen, forskerne, arkitekterne, byplanlæggere, byggefirmaerne og først og fremmest Aarhus Byråds politikere, som ønsker at det fortsætter sådan, fordi byggeriet er blevet en pengemaskine for kommunen.

Aarhus er en af de byer i Danmark, som bygger aller mest, aller hurtigst, og helt uden hensyn til miljø og klima. Højhuse i byen. Parcel- og rækkehuse i omegnen. I de mest klima- og miljøskadelige materialer. Den primære årsag til det er, at Aarhus Kommune tjener penge på at sælge grunde til bygherrer og efterfølgende beskatte ejendommene og de ny-tilflyttende borgere.

Byggeri og byudvikling af blevet big business, som kommunen tjener store penge på. Der er opstået et "boligindustrielt kompleks", hvor boligbyggeriet er drivkraft for økonomisk vækst og investeringer, mens pensionsselskaber, kapitalfonde osv. investerer i byggeriet, fordi det er sikre investeringer.

Boligmarkedet er kort sagt blevet et spekulationsobjekt. Det er derfor, at byggeriet i Aarhus er på speed: Kommune, erhvervsliv og

finans har fælles interesser i byggeboomet. Enhver plads skal helst bebygges. Højt og tæt. I beton, stål og glas. Og develop'erne som det hedder - investorerne - bestemmer, hvordan bygningerne kommer til at se ud. Ikke beboerne eller byens borgere. Ej heller arkitekterne. Der er for mange penge på spil til, at kommunen vil standse den form for "byudvikling". Derfor træder man varsomt, når det kommer til Byggeriet eksempelvis i Klimaplanen for Aarhus 2025-2030. Helst vil man ingenting sige, gøre eller ændre.

Alternativer - Hvad kunne vi gøre i stedet?

Vi har videnskabens udsagn om, at byggeriet og byudviklingen ikke kan fortsætte som nu af hensyn til klima, biodiversitet, miljø og ressourcer. Vi har praktikeres årelange erfaringer med alternativt byggeri. Arkitekter, byplanlæggere kender alt til dette.

Men vi mangler at handle, implementere alle løsninger gennem en økologisk økonomi og grønne kommunale byråd, der lytter til videnskaben.

Et byggemanifest kunne lyde (punkterne nedenfor er en kombination af DGUB Aarhus og Søren Nielsen med vores tilføjelser):

1. Vi skal opbygge en ny byggekultur, som respekterer planetens grænser.
2. Brug ikke grundsalg som kommunal finansieringskilde. Byg for borgerne, ikke for pengene.
3. Byg ikke flere beton- og murstenskasser - Byg ikke flere parcelhuse - byg meget mindre - byg i klimavenlige materialer
4. Riv ikke flere huse ned. Genbrug og ombyg
5. Byg ikke flere parkeringspladser - Sæt blød trafik i centrum og sænk farten - anvend kollektiv trafik
6. Erstat belægnings med grønt og plant træer - indføj natur, dyr, træer, planter, urban farming
7. Fokusér på en byggebranche der er mangfoldig og tryk, hvor de ansatte trives.
8. Uddan og inddrag fremtidens håndværkere til at bygge med faglig stolthed og inden for de planetære grænser.
9. Den nuværende byudvikling er skabt ud fra snævre hensyn til pengeinteresser. Gennemfør en demokratisering af samtalen om fremtidens byggeri. Det er alles fremtid, der er på spil.
10. Lyt til FN's klimapanel: Sufficiency - efficiency - renewables - et byggeri med ydmyghed over for planetens grænser, fremtidige generationer og vores by- og bomiljøers menneskelige kvaliteter.

Der er masser af nødvendigheder og et hav af muligheder for at ændre vores byggeri. Nu er tiden kommet til at handle.

Arrangør

Foreningen Det Fælles Bedste i samarbejde med Arkitektskolen i Aarhus

Sted

Didakteket, Arkitektskolen i Aarhus, Exners Plads 7, 8000 Aarhus C. Plads til 175 mennesker.

Tid

Torsdag den 15. maj 2025 kl. 15:00-21:00

Formål

- At samle og formidle viden om byggeriet sande tilstand.**
- At vise konkrete og håndterbare alternative handlingsmuligheder.**
- At sætte en proces i gang frem mod grøn by, grønt byråd, grønt byggeri.**
- At samle handlende netværk af forskning, uddannelse, erhvervsliv, arkitekter og byplanlæggere, civilsamfund og ngo'er samt kommune**
- At fremme borgerdrevet omstilling og vise konkrete veje dertil.**
- Ingen ord uden handling.**

Målgrupper

- * De fagprofessionelle: Byplanlæggere, arkitekter, byggefirmaer, arkitektforening, lærlinge
- * Civilsamfundets engagerede: NGO'er, fællesråd, borgerorganisationer, boligforeninger, ildsjæle
- * Kommunens relevante forvaltninger, primært Teknik & Miljø samt stadsarkitekt
- * Uddannelser og forskning: Arkitektskolen, tekniske skoler, Aarhus Universitet
- * Politikere og politiske partier
- * Presse og medier

Oplægstemaer / Oplægsholdere

Hvad er problemet - Hvad gør vi?

1. **Byggekatastrofen globalt og i Aarhus: Udfordringen ved nutidens byggeri og byudvikling**
Søren Nielsen, professor ved Arkitektskolen i Aarhus - Et byggeri uden for de planetære grænser. Den globale byggekatastrofe og de udfordringer byggeriet i Aarhus stiller os overfor.
2. **Hvad er alternativet? Hvordan kan vi bygge inden for planetens grænser i Aarhus?**
Søren Nielsen, professor ved Arkitektskolen i Aarhus - et byggeri for mennesker og natur inden for de planetære grænser. Sufficiency - efficiency - renewables - et byggeri med ydmyghed over for planetens grænser, fremtidige generationer og vores by- og bomiljøers menneskelige kvaliteter.
3. **Hvorfor vi er havnet hvor vi er? Hvordan spiller det sig ud i Aarhus?**
Søren Mau, forfatter til bogen "Stum Tvang", underviser på RUC.
4. **Hvordan indretter vi en Økologisk økonomi for byggeriet. Generelt og konkret i Aarhus**
Jakob Rask, lektor ved RUC, medstifter af Københavns Doughnut, underviser i Økologisk Økonomi
5. **Løsninger - materialer, genbrug, cirkularitet, off grid - 2 x 10 min.**
*Steen Møller (Friland / Grobund)
Jonas Høj (Grobund / smaaBYG)
Lars Keller (EcoCocon)
- Anders Bojsen (Bo Smaat og Leve Godt)*
6. **Del Hus. Del Bolig. Ombyg og skab rammer for bolig- og flyttemobilitet**
Mette Mechlenborg (online), researcher og forskningsprojektleder, BUILD, Aalborg Universitet

Pause

7. **Grøn by Aarhus som ramme om fremtidens byggeri - overordnet vision**
*Tina Saaby - dir. for Dansk Byplanlaboratorium
Tema: om "en by der er blød som en krop", med kultur, natur, dyr, biodiversitet, vand, bynært landbrug, grønne områder; grønt byggeri og grøn mobilitet, plads til fællesskaber, til grønne virksomheder. Med demokrati og lokal sammenhængskraft*
8. **Demokratisering: Borgere som byskabere i 15 min. byen**
Jeppe Spure Nielsen, by- og klimaaktivist, medskaber af Med Hjerter for Aarhus
9. **En grøn by med lokal produktion, jordbrug og grønne firmaer**
*Niels Aagaard, fmd. foreningen Det Fælles Bedste
Småt, lokalt, grønt, baseret på fællesskaber i lokalbefolkningen; en underskov af lokale doughnut virksomheder i bykvarterer med bynær regenerativ fødevarerproduktion, naturgenopretning, begrønning og vedvarende energiløsninger etc.*
10. **Bynatur i Aarhus**
*Lotte Nystrup Lund, med afsæt i hendes Pd.h og efterfølgende bog "Biodiversitetstaktik" - e.a.
<https://byoghavn.dk/boglancering-af-danmarks-foerste-biodiversitetstaktik/>*
11. **Transport og mobilitet i et Grønt Aarhus**
Toke Haunstrup Bach Christensen, Trafikforsker ved Aalborg Universitet bl.a. om samkørsel, deleordninger og park'n ride
12. **Social sammenhængskraft og lokale fællesskaber i en Grøn By**
Erling Dejgaard (med til at skabe Andelssamfundet i Hjortshøj, præmieret af RealDania vedr. "livet mellem husene")
13. **Den Grønne Ungdomsbevægelse: HouseEurope! + den Aktivistiske Tegnestue**
Maiken Loehde fra Den Grønne Ungdomsbevægelse i Aarhus med fokus på byggestop og initiativerne "aktivistisk tegnestue" og <https://www.houseeurope.eu/> - HouseEurope! is the European Citizens' Initiative for new EU-laws to make renovation and transformation more easy, affordable and social.
14. **Afrunding: Veje til visionen... hvad gør man som borger, byråd, virksomhed...?**
Byplankompetencer, borgerdrevet innovationskraft - Professor Tom Nielsen og Niels Aagaard

PROGRAM

Der er tale om en arbejdende konference som sigter på formidling af viden og handlingsmuligheder. Oplæggene følges op af forslag til handlinger og konkrete næste skridt, fx i form af borgerforslag og udformning af et Manifest. Programmet skifter mellem oplæg og gruppearbejder henholdsvis plenum. Oplæggene er korte, koncentrerede, konkrete.

Reflekterende team med politikere indgår som en refleksion over oplæggene.

Deltagerne medvirker aktivt ved at indgå i grupper, der formulerer forslag til handling. Disse opdeles fx i 1) Borgerslag til Folketinget og 2) Borgerforslag til Aarhus Byråd, samt 3) Forslag til Manifest

Facilitator: Bjørn Olsen, kandidat til Aarhus Byråd for Alternativet, mdl. af Det Fælles Bedste

Opdel foreslåede handlinger i 1) hvad kan **borgerne** gøre? - 2) Hvad kan **lokalområdernes fællesskaber** gøre? - 3) Hvad kan **byrådet** gøre? - 4) Hvad kan **Folketinget** gøre?

Dogmer for konferencens oplæg er disse:

- 1) oplæg er konstruktivt kritiske og peger på konkrete handlemuligheder for Aarhus som by
- 2) Aarhus er indskrevet i den globale verden - vi arbejder lokalt og globalt
- 3) Vi arbejder at fremtidens grønne byggeri og byer konsekvent respekterer de planetære grænser

Dagen ender i formulering af en skitse til et "Manifest for fremtidens grønne byggeri i en grøn by".

DETALJERET PROGRAM

15:00 - Velkomst ved værterne, Arkitektskolen/ Det Fælles Bedste. Facilitator introducerer programmet og formålet med dagen

15:15 - De første 6 oplæg, hver især på 10 min. (NB - ét dobbeltoplæg) med brug af power point, film, lyd

16:35 - Pause med kaffe og kage

17:00 - Reflekterende team med Radikale Venstre, Alternativet, Socialdemokratiet, SF, Enhedslisten

17:30 - Gruppearbejde

* én del af grupperne på 7 personer formulerer Borgerslag til Folketinget (kræver 50.000 støtter)

* en anden del formulerer Borgerforslag til Aarhus Byråd (kræver 1.500 underskrivere)

18:30 - Mad - medbragt mad

18:30 - 19:00 - Kulturindslag

19:00 - 6 oplæg, hver på 10 min.

20:00 - Gruppearbejde - Punkter til et fælles Manifest i 10 punkter om fremtidens byggeri

20:30 - Plenum med forslag til Manifest

20:45 - Afslutning og tak for i dag - det videre arbejde skitseres

21:00 - Dagen slutter, deltagerne går ud i sommernatten

Kulturindslag (forslag)

Steffen Brandt fra TV2 - to sange med intro

Det Grønne Kor til fællessang

Spisning

Medbragt mad, fx salater i praktisk emballage. Man medbringer eget bestik og evt. tallerken - ingen opvask

Økonomi

Arkitektskolen lægger lokaler til gratis

Det Fælles Bedste står for pr, annoncering m.v. Transportudgifter inden for en rimelig grænse ved Det Fælles Bedste.

Mulighed for frivillig deltagerbetaling

Med venlig hilsen

Planlægningsgruppen

Søren Nielsen, prof. ved Arkitektskolen i Aarhus

Jeppe Spure Nielsen, byaktivist, Sager der Samler, Arternes Aarhus

Niels Aagaard / fmd. Det Fælles Bedste

Kontakt:

4018 9019 - niels@detfaellesbedste.dk

Fakta

- Byggeriet i Danmark står for 30% af CO2-udledninger.
- Globalt for 39%.
- Vi bygger globalt, hvad der svarer til et Paris - hver uge!
- De mest anvendte byggematerialer er klimaskadelige: Cement, stål, beton, glas, rockwool, tegl, aluminium, plast.
- Vi kunne bygge i lokale, naturlige, fornybare materialer som træ, ler, tang, strå, halm, sten.
- Vi har verdensrekord i antal kvadratmeter per person. Fra 1957 til 2023 voksede den gennemsnitlige bolig fra 111 m2 til 211 m2.
- Byggebranchen står for godt 35-40% af Danmarks samlede affaldsmængde
- Og for næsten 40% af vores energiforbrug.
- Byggebranchens aktiviteter truer 29% af alle arter på listen over truede og næsten truede arter.
- Vi bygger for dyrt, ofte for de rige i stedet for at bygge for den almindelige befolkning. Det er svært at finde bolig i de største byer for en familie med indtægter fra to voksne som pædagoger, folkeskolelærere, politibetjente
- Spekulation i boligmarkedet fører til boligprisernes himmelflugt
- Det er de største byggefirmaer og deres interesseorganisationer, der styrer byggeriet og reglerne omkring det.
- Bankerne giver nødig lån til renovering men gerne til nedrivning og nybyg. Hensyn til klima, natur og miljø spiller ingen rolle i de kalkuler byggebranchen og finansinstitutionerne laver.
- En stor del af den ældre befolkning bor i parcelhuse, som egentlig er for store til dem, fordi børnene er flyttet hjemmefra for længst, men det er ikke let at flytte for boligerne i byerne er dyre, parcelhuset er velkendt og trygt og rummer alle minderne, og der er få steder at flytte hen, hvor faciliteterne og rammerne matcher ældre menneskers behov
- Vi nedriver hvert år 1100 parcelhuse
.....
- Fakta udbygges løbende via arrangører, deltagere og oplægsholdere